

WELMOED

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Samengestelde naam van Germaanse oorsprong. Er worden minstens twee mogelijke herleidingen geopperd:

- 1] 'Wel-' hangt samen met het Nederlandse woord 'wil' juist zoals in de naam Wil-helm (= een wil als een helm: sterke wil) en andere namen met 'wil' (zoals Wilfried, Willibrord, Wiltrud enz.).
- 2] '-moed' hangt samen met het Nederlandse woord 'moed' of 'gemoed': in de betekenis van 'gemoedsbeweging', 'geestkracht'.
In het Latijns zou men hier waarschijnlijk spreken van 'virtus' (= deugd). In dat woord herkent men het woord voor man ('vir') en kracht ('vis'): kortom zielesterkte!
Dus: 'Wilskrachtige geest' of 'zielesterkte' e.d.

Bijzonderheden

In de Middeleeuwen hield men ervan om menselijke eigenschappen, deugden en ondeugden te ordenen en in rijtjes onder te brengen. Bijvoorbeeld: fides = geloof; charitas = liefde; spes = hoop; patientia = geduld; prudentia = wijsheid; iustitia = rechtvaardigheid; fortitudo = sterkte; temperantia = gematigdheid. Zij alle vormen de virtutes: in dit verband zouden wij kunnen zeggen, dat zij alle tezamen de ware 'welmoed' zijn.

Op sommige middeleeuwse afbeeldingen zien we hoe de deugden als sterke en wilskrachtige vrouwen zijn voorgesteld: echte 'Welmoed'-en dus. Zij moeten immers draken en reuzen (= ondeugden) verslaan om bij God in de hemel boven aan de ladder te kunnen komen. Zo is er een afbeelding waarop de wijsheid zien, gewapend met helm en lans, die strijd levert tegen de brandende pijlen van de begeerte of de genotzucht. Even verder naar onder zien we hoe de wijsheid de genotzucht in het stof doet bijten.

Op weer een andere afbeelding is de strijd uitgebeeld tussen de hoogmoed en de bescheidenheid. De hoogmoed wordt voorgesteld als een ruiter te paard met een bijl. De bescheidenheid als twee eenvoudige voetknechten met lans en schild... Maar al zit de hoogmoed nog zo hoog te paard, ze valt er toch vanaf en bijt in het stof. Tenslotte wordt de hoogmoed ontwapend door de bescheidenheid...!

Welmoed Hemmasdr. moet aan het eind van de 15e eeuw geboren zijn. Zij was enig kind van Hemma Oddazoon, stadssecretaris, raadsheer en later burgemeester van de stad Leeuwarden. Haar moeder heette Houck Jansdr.. Zij moet al op jonge leeftijd weduwe geworden zijn. Haar ouders hadden tussen 1509 en 1512 een paar van de huizen die zij bezaten aan haar verkocht. Ze was daar een soort religieus samenlevingsverband begonnen voor alleenstaande vrouwen. De dames leefden volgens de regel van de Derde Orde. Onder haar leiding hadden ze ervoor gekozen zich aan te sluiten bij een erkende Zusterorde, en wel de regel van Sint Dominicus, de zogenoemde Tweede Regel (Regel voor Vrouwenkloosters). Op 8 juli 1525 legt Welmoed in dit nieuwe verband haar plechtige kloostergeloften af. Een week eerder, 1 juli, had zij haar erfenis geregeld. Bij haar eventuele overlijden zouden de onroerende goederen die zij bezat ten goede komen aan het klooster; de rest, zoals boeken, sieraden en de van haar vader geërfde kleding en boeken liet zij na aan haar zoon Frans. Later duikt haar naam weer op als tweede priorin (= kloosteroverste). Zij overleed in 1548. Haar zoon Frans was al in 1537 overleden. Hij liet een zoon na die ook Frans heette. Hij bekleedde het ambt van advocaat en procureur. In deze waardigheid heeft hij in 1562 nog eens geprobeerd de erfenis van zijn oma Welmoed van het klooster los te peuteren, maar dat is hem niet gelukt.